

Моника МИЛОСАВЉЕВИЋ

Наталија ЋОСИЋ

monika.milosavljevic@gmail.com

natalija.cosic@gmail.com

АРХЕОЛОГ КАО ПИСАЦ: КРИТИЧКА БЕЛЕШКА О ПРОИЗВОДЊИ ЗНАЊА¹

Филозофски факултет, Београд

Центар за превентивну
конзервацију Дијана

Централни институт за
конзервацију у Београду

Кључне речи: епистемологија, историја идеја, производња знања, језик археологије, ауторитет, континуитет, аутохтоност, Србија

Апстракт: Писање о прошлости за археологе подразумева уобичајен задатак. Ипак, археолог у позицији писца наратива одабира специфичне стратегије и форме обраћања стручној заједници и широкој јавности. За представљање једног таквог подухвата у овом раду ће као студија случаја послужити текст Драгослава Срејовића „Кад смо били културно средиште света“ из 1985. године. Текст је објављен у каталогу изложбе Српске академије наука и уметности *Средишње културе III миленијум*, чија је целокупна концепција била подстицање осећања културног континуитета кроз изградњу нове институције, која би се бавила промоцијом и заштитом културног наслеђа у овом светлу. Детаљна анализа показује да је археологија у овом подухвату одиграла специфичну улогу обезбеђивања жељеног континуитета између најдубље прошлости и садашњости, кроз причање приче о предодређености територије Србије да буде средиште цивилизованог света.

Као шире теоријско полазиште за разумевање историје идеја у археологији узета је социологија знања, у оквиру које је нарочита пажња посвећена језику науке и питању ауторитета. Методолошки основ рада је *дискурзивна анализа*, која подразумева деконструктивно читање и контекстуализацију идеја који се у овом тексту могу везати за континуитет и аутохтоност. Централна тема анализе је производња знања о „нама“ који смо били културно средиште света.

¹ У раду су коришћени резултати истраживања насталих у оквиру докторске тезе Монике Милосављевић „Концепт другости варварства и варваризације у српској археологији“ (2015), која је одбрањена на Филозофском факултету, Универзитета у Београду. Чланак је резултат рада на пројекту Археолошка култура и идентитет на Западном Балкану, бр. 177008, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.